

Pædagogisk læreplan for

Børneinstitution Bolbro-Højstrup

Odense kommune 2020

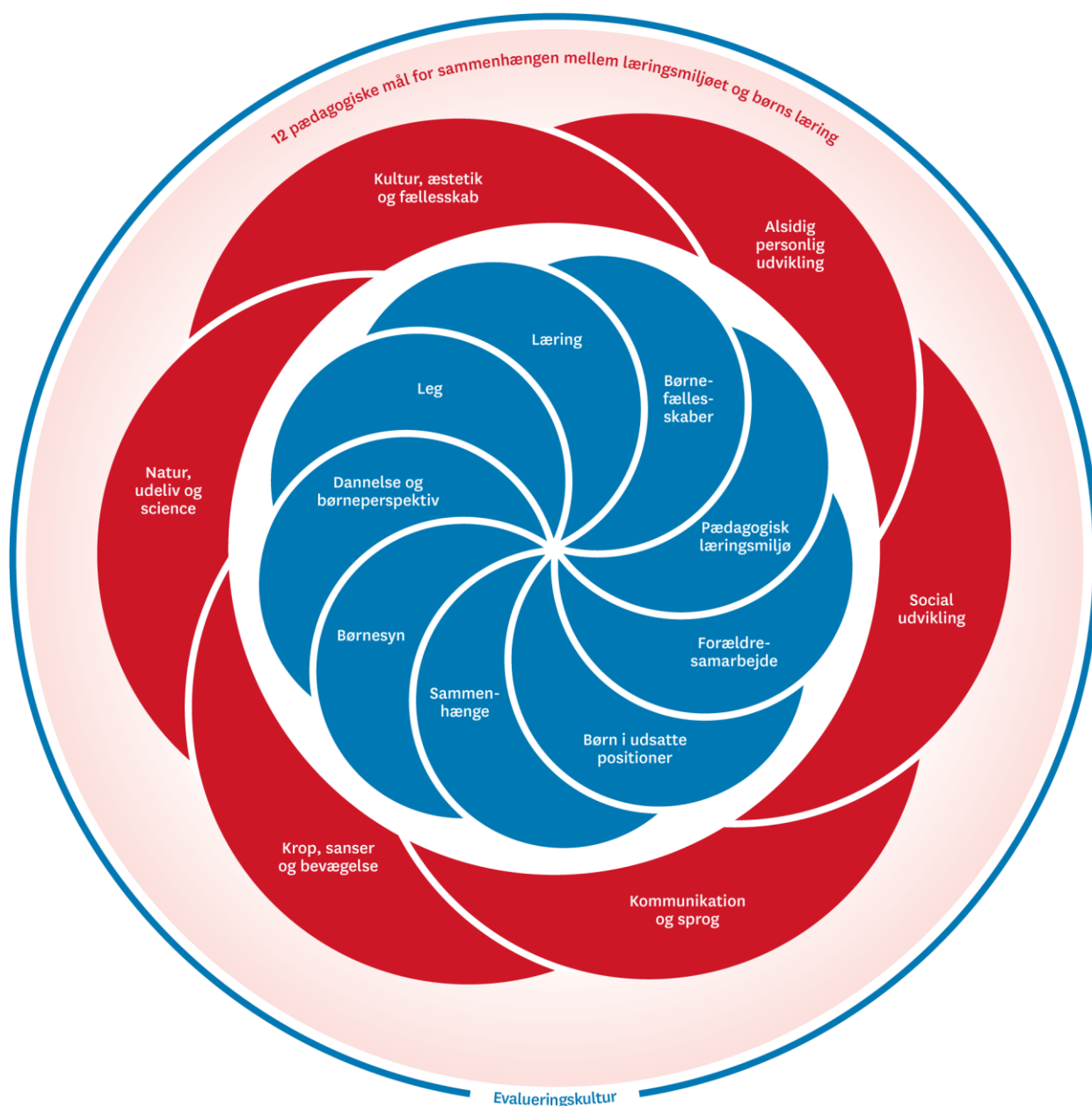
Institution Bolbro - Højstrup

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Pædagogisk læreplan for.....	1
Børneinstitution Bolbro-Højstrup	1
Odense kommune 2020	1
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø	9
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	12
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	13
Inddragelse af lokalsamfundet	13
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	14
Evalueringskultur	16

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Mission for dagtilbud i Odense Kommune

- At kunne tilbyde alle børn et dagtilbud
- At skabe høj kvalitetstilbud, som er udviklende for alle børn

Vision for dagtilbud i Odense Kommune

- Dagtilbuddene i Odense Kommune tilbyder inkluderende og legende udviklings- og læringsmiljøer, som alle børn profiterer af
  - Alle børn og forældre møder og er i dialog med medarbejdere og ledere, som er fagligt kompetente, reflekterende, anerkendende og innovative
-

Institution Bolbro - Højstrup

Børneinstitutionen Bolbro – Højstrup består af 8 børnehuse af forskelligartet karakter, herunder børnehave, ressourcehus, integreret børnehus og vuggestuer.

Børnehuset Hjertegården, Børnehuset Solskrænten, Børnehuset KFUM, Børnehuset Lille Højstrup, Børnehuset Hastruphave, Børnehuset Regnbuen, Børnehuset Bolbro og Vuggestuen Spiloppen.

Institutionen består af ca. 90 medarbejdere og 350 børn. Vi har pt. fire huse med frokostordning.

Området strækker sig fra Bolbro og ind i Højstrup. Vores familier kommer med meget forskellige forudsætninger og baggrunde. Børn i området har forskellige livsvilkår og betingelser. Området er socioøkonomisk klassificeret som en C på en skala fra A til D.

Da uddannelsesniveau, familiens indkomst og etnicitet har en afgørende betydning for barnets fremtidige muligheder, er et af vores primære mål at skabe lige muligheder i livet for alle børn.

Alle børn skal have mulighed for at udvikle sit fulde potentiale.

Institutionen leverer primært børn til Provstegårdskolen, med hvem vi har et stærkt overleveringssamarbejde. Vi samarbejder desuden med:

- Pårup
- Tarup
- Næsby
- Vestre
- Åløkke
- Privat- og Friskoler

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaven.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

I Odense samarbejder vi om at ruste alle børn til at blive kompetente og aktive medborgere, uanset hvilke forudsætninger de hver især har.

Vi tager afsæt i et dansk barnesyn, hvor barndommen i sig selv er en betydningsfuld fase i livet. Og hvor leg, livsglæde og basal tryghed er vigtige kerneværdier. Alle børn skal opleve små og store sejre. Blandt andet ved at møde udfordringer af forskellig karakter, der fremmer børnenes kreative, musiske og skabende sider. Det er med til at give børnene en robusthed, så de bedre håndterer hverdagens konflikter og krav.

Gennem inspirerende læringsmiljøer og leg i fællesskaber motiverer vi børnene til at afsøge muligheder og grænser, som udvikler dem både mentalt, socialt og fysisk. Vi anerkender og respekterer børnenes spontane og selvorganiserede leg. Dermed får legen en betydelig plads i hverdagen, hvor vi er ansvarlige og opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

Vi er ambitiøse i forhold til alle børns udvikling og læring, hvad enten de har særlige behov eller særlige talenter. Det betyder, at vi med afsæt i børns forskellige måder at lære på, arbejder med didaktiske metoder, som motiverer til læring.

Vi tilrettelægger inspirerende læringsmiljøer med høj faglig kvalitet, som understøtter og udfordrer alle børn optimalt i forhold til deres udviklingspotentialer og fremmer deres kreative og skabende virkelyst. Sammen skaber vi de bedst mulige organisatoriske rammer og læringsmiljøer, der gør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

I Odense Kommune har vi udvalgt fire karaktertræk, der er særligt vigtige i børns dannelse: Vedholdenhed, nysgerrighed, mod og medmenneskelighed.

Ved at styrke de fire karaktertræk ved børnene, ruster vi dem til at stå på egne ben, udholde og mestre udfordringer, selv opdage og udforske nye løsninger, deltage aktivt i fællesskaber, etablere holdbare relationer og forholde sig kritisk og reflektivt til situationer.

Alle børn har styrker, er nysgerrige og interesserer sig for noget. Vi ser og anerkender alle børn, for det de er.

Lokal praksis i børneinstitution Bolbro-Højstrup

Børnesyn

Vores børnesyn hviler på vores menneskesyn.

Inkluderende menneskesyn:

Vi er nysgerrige på hinandens potentialer og ressourcer, og vi forventer – og giver plads til – at de kommer i spil for at udvikle på det fællesskab, hvori vi alle er betydningsfulde deltagere.

Børneinstitution Bolbro-Højstrups motto

"Det har jeg ikke prøvet før, så det kan jeg sikkert godt!" citat, Pippi Langstrømpe.

Institution Bolbro – Højstrup har et fælles motto som hviler på vores værdier om: Ansvar, mod, anerkendelse, forskellighed som ressource og at udvikle barnets fulde potentiale.

Dannelse

Hvorfor:

- Som gode rollemodeller opbygger vi barnets indre struktur, så ydre normer bliver indre værdier. Derved bliver barnet i stand til at takle livets situationer og bidrage som medborger i et demokratisk samfund.

Vi skal:

- Tydeliggøre normer og rammer og fastholde barnet i disse.
- Inddrage børnene og hjælpe dem til at blive bevidste om egen kunnen, for at give ejerskab.
- Træne selvkontrol.
- At kunne holde ud.
- At kunne leve op til forventninger.
- At sætte mål sammen.

Vi vil understøtte:

- Selvkontrol
- Ansvarlighed
- Positiv selvopfattelse
- Vedholdenhed.
- Social empati.
- Nysgerrighed.
- Refleksion.

Barneperspektiv

Hvorfor:

- Børnene ved bedre end nogen andre hvordan det pædagogiske arbejde virker bedst i praksis. De har et unikt indblik i hvad det vil sige at gå i dagtilbud. De ved hvad man skal lege i en sandkasse, hvem der er gode at være på hold med i fodbold, hvem der kan hjælpe dem med at åbne en oste-haps etc. I Bolbro-Højstrup, ved vi det er vigtigt at støtte barnets initiativer.

- Når vi i Bolbro-Højstrup arbejder ud fra et barneperspektiv, kræver det at medarbejderne har mod til at stille deres pædagogik til skue. De lytter til hvad børnene siger, samt observerer, hvordan børnene agerer og er villig til at bringe børnenes viden i spil i tilrettelæggelse af læringsmiljøet. Børnene ved bedst hvad de er optaget af og hvad de gerne vil lege med. De ved hvem der er deres bedste venner, samt hvad der giver dem mod og lyst til at bruge deres fantasi i legen.

Leg

- Leg er, hvor barnet øver sig på livet ved at udleve oplevelser og imitere sine omgivelser.
- I Bolbro Højstrup støttes, guides og rammesættes legen så alle børn oplever at kunne indgå med egne forudsætninger, så de gennem legen udvikler deres fulde potentiale.

Læring

I Bolbro- Højstrup arbejder vi ud fra sprogforsker Pia Thomsens Læringsmålstrappe.

Trappen giver, os fagprofessionelle, et nuanceret billede af, hvor det enkelt barn udviklingsmæssigt befinder sig. Således bliver det muligt at tilrettelægge pædagogisk praksis, der er understøttende for, at barnet kan lære og udvikle sig videre til nærmeste udviklingszone.

Den pædagogiske praksis skal være planlagt, dokumenteret og kontinuerligt evalueres, så vi hele tiden afstemmer praksis efter barnets aktuelle læringsbehov.

Læringsmålstrappen understøtter, at medarbejderne analyserer på effekten af deres egen handlinger og interagerer med børnene og være reflekterende i forhold til egen pædagogiske praksis.

For at understøtte barnets læring og udvikling er det nødvendigt, at medarbejderne kan ændre tilgang og adfærd efter barnets behov.

Børnefællesskaber

I Bolbro-Højstrup skal ingen børn føle sig alene, men opleve sig som en del af et betydningsfuldt fælles-

skab. Det er i fællesskabet vi skaber det sociale rum som børn lærer og udvikler sig igennem. Relationer og venskaber er afgørende for barnets oplevelse af at høre til. Derfor har vi som fagprofessionelle i Bolbro-Højstrup ansvaret for at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer som understøtter børnenes lyst til at lege og lære, samt giver dem modet og redskaberne til at indgå i relation med andre.

Vores miljøer skal medvirke til:

- At alle børn mødes positivt og inkluderende
- At alle børn kan indgå med deres egne forudsætninger
- At skabe balance mellem individet og fællesskabet
- At give mulighed for at afprøve nye relationer og positioner
- At alle børn bliver set, mødt og forstået

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Når vi tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, har vi gennem hele dagen fokus på daglige rutiner, organisering og børnenes læring. Vi har et bredt pædagogisk blik for, at hverdagssituationerne bevidst benyttes som et centralt omdrejningspunkt for børnenes leg og læring gennem hele dagen.

Vi arbejder i fagprofessionelle læringsfællesskaber, hvor vi deler viden og refleksioner. Og vi evaluerer egen praksis som basis for vores faglige udvikling. Gennem professionelle læringsfællesskaber har vi mod til at forstyrre hinandens praksis, og vi har en grundlæggende vilje til at skabe forandring. Viden, refleksion og evaluering gør os i stand til at fokusere på sammenhængen mellem det aktuelle læringsmiljø og børnegruppens behov og udbytte. Den nye viden bruger vi til at justere læringsmiljøer og praksis.

Lokal praksis i Børneinstitution Bolbro-Højstrup

Pædagogiske læringsmiljøer:

For at skabe de optimale rammer for børnene i et pædagogisk læringsfællesskab, arbejder vi i børnehuse med gruppe, hvor alle børn er indplaceret ud fra Læringsmålstrappen. Ud fra børnenes sproglige, sociale, kognitive og motoriske kompetencer dannes der basisgrupper. I hverdagen arbejder vi i små fællesskaber for at udvikle og styrke det enkeltes barns kompetencer. Der bliver lavet handleplaner/SMTTE på alle basisgrupper for at sikre et højt fagligt pædagogisk læringsmiljø for alle børn.

I alle hverdagens rutiner, såsom fx borddækning, oprydning, pusle- og garderobesituationer, har vi særligt fokus på børnenes læring, sproglige udvikling og børnenes egen deltagelses muligheder.

En gang om ugen holdes der PUF (pædagogisk udviklingsforum) hvor der er skabt rum og mulighed for faglige sparring og fælles refleksioner. Dette samarbejde på tværs af grupperne, er med til at videns dele omkring børnene og styrke vores pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense Kommune er alle forældre i løbende dialog med medarbejdere og ledere i dagtilbud om, hvordan man i fællesskab kan fremme børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Definition

Begrebet forældresamarbejde er i Odense Kommunes dagtilbud erstattet af: Samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

Det skaber nye perspektiver og fokuserer det fælles ansvar i samarbejdet mellem forældre og dagtilbud. Ledere og medarbejdere har fortsat det overordnede ansvar for at involvere forældrene ved at invitere til samarbejde.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi støtter forældre i at være grundsten i deres barns liv.

Vi forventer, at alle forældre involverer sig aktivt i deres barns udvikling, og vi giver dem mulighed for at tage et afgørende medansvar. Vi sørger for, at forældrene kender deres indflydelse på dannelsen af gode børnefællesskaber, hvor alle børn samt børnegruppen som helhed er ligeværdige deltagere.

Forældre er de vigtigste personer i ethvert barns liv, og det er forældrene, der har det primære ansvar for deres barns opvækst.

Forældrene er f.eks. nøglepersoner i deres barns sprogudvikling. Vi går derfor i dialog med forældrene om, hvordan de kan understøtte barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis i Børneinstitution Bolbro-Højstrup

Vi inddrager forældrene, så vi sammen skaber rammer for læring på tværs af hjem og børnehus.

Samarbejde omkring barnets Læringsmålstrappe:

Forældrene inddrages i udarbejdelse af barnets Læringsmålstrappe minimum en gang om året. Formålet er at sikre, at vi får så bredt et perspektiv på barnet og dermed et mere nuanceret billede af barnets kompetencer og udviklingspotentialer.

Tiltag omkring barnet iværksættes samme med forældrene, hvilket skaber mulighed for mere konkret opfølgning og mere specifik evaluering.

Arbejdet i børnegrupper:

Forældrene får information om pædagogiske aktiviteter og deres formål via MitBarn.

Af informationen fremgår det, hvorledes forældrene hjemme kan understøtte barnets læring ved at arbejde med elementer fra aktiviteter i børnegrupper. F.eks. I børnehaven tages på gåtur, med det formål at skærpe børnenes opmærksomhed på trafikken og dermed fremme deres trafiksikkerhed.

Forældrene opfordres til at tage deres børn med på gåture i trafikken. Sæt ord på det, at "se sig for" før man går over vejen, opmærksomhed på lysregulering og "hvad betyder hjåjtænder"? "Hvordan ser de ud og hvorfor er de der"?

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense kommune handler vi altid på børn i udsatte positioner.
- Vores fokus er på de inkluderende læringsmiljøer.
- Vi involverer altid forældre og relevante tværfaglige samarbejdspartnere i det øjeblik, vi vurderer, at et barn er i en udsat position.
- Vi er opsøgende i forhold til at få relevant viden om børn i udsatte positioner, men også på at videregive relevant viden til relevante samarbejdspartnere. Dette er også i fokus, når vi skal modtage eller overlevere børn i udsatte positioner til dagtilbud eller skole.
- Vi har læringsmiljøpædagoger, som bidrager til at perspektivere og kvalificere de pædagogiske læringsmiljøer således, at de tager højde for børn i udsatte positioner og for børns forskellige forudsætninger.
- Vi er professionelle og har fokus på kerneopgaven til gavn for alle børn.
- Vores mission at skabe høj kvalitetsdagtilbud, som styrker udviklingen hos alle børn.

Definition

Børn i udsatte positioner kan f.eks. være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med særlige behov, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet, børn hvis forældre ligger i skilsmisse, børn med en alvorligt syg søskende, mor eller far, børn der er anbragt uden for hjemmet m.fl. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Nogle gange kan det være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at indgå i mindre gruppesammenhænge. Børn kan være i en udsat position i kortere eller længere perioder.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Alle børn kan i perioder af deres liv, befinde sig i en udsat position. Det kan betyde, at børn i en kortere eller længere periode oplever livsomstændigheder som påvirker deres dannelse, udvikling, læring og trivsel. Vi tager aktivt ansvaret for at iværksætte en tidlig og rettidig indsats, så børnene udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab. Det sker i et tæt og koordineret samarbejde med forældrene. Vi etablerer differentierede lege og læringsmiljøer, der sikrer at alle børn kan deltage og opleve at være betydningsfulde.

Lokal praksis i Børneinstitution Bolbro-Højstrup

Jf. Dagtilbudsloven skal der udarbejdes handleplaner når et barn befinder sig i en udsat position. I Bolbro-Højstrup udarbejder vi handleplaner på alle børn. Vi har altid en viden om nærmeste udviklings zone for alle børn og kan derved konsekvent tilrettelægge en praksis, der møder barnets behov.

Særligt fokus på samarbejde med forældrene omkring et barn der befinder sig i en udsat position, er afgørende for barnets udviklingsmuligheder.

For at kunne lave en målrettet indsats for de udsatte børn, samarbejder vi med fagpersoner, eksempelvis sundhedsplejersker, familiebehandlere, psykologer, ergoterapeuter mm. som giver os og familierne relevant sparring.

Hos os har vi ikke småbørnsforum, vi har Forebyggelsesforum. Vi sætter ind før udfordringerne vokser. På Forebyggelsesforum er flere faggrupper repræsenteret, sammen med pædagoger fra hvert børnehus og

en mødeleder. Her kan en medarbejder fra et af vores børnehuse få flere perspektiver og sparring på sit arbejde med et barn i en udsat position eller en problematik. Forældrene inviteres ind efter ønske og relevans.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune oplever børnene sammenhæng og kontinuitet i deres hverdag.

Definition

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til SFO/børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan. De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen. At skabe sammenhæng til SFO/børnehaveklassen kan f.eks. handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser, fordi det er elementer, der er centrale på tværs af dagtilbud og skole.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi etablerer læringsmiljøer, der giver barnet de bedste forudsætninger for at starte i skole. Ligeledes etablerer skolen læringsmiljøer, der er klar til at tage imod børnene fra dagtilbuddet. Dagtilbud og skoler i Odense Kommune arbejder med afsæt i tre politisk prioriterede faglige spor; Dannelse, Sprog og Tidlig indsats. Det fælles fokus skaber en god mulighed for at forme en rød tråd i det pædagogiske arbejde.

Børn- og Ungeudvalget har udstukket et sæt fælles retningslinjer for dagtilbud og skoler, for at sikre kvalitet i samarbejdet om sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø, fra dagtilbuddet til forårs SFO og børnehaveklasse. Ved at skabe sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø understøtter vi, at børn oplever større kontinuitet i overgangen fra dagtilbud til forårs SFO og skole.

I Odense kommune arbejder hele SFO-området fra forårs SFO til SFO2 ud fra den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud. De styrkede pædagogiske læreplaner for dagtilbud minder indholdsmæssigt om kompetenceområderne for børnehaveklassen, derved opnår vi en sammenhæng mellem dagtilbud, forårs SFO og børnehaveklassen.

Vi samarbejder med hinanden og med forældrene for at sikre barnet oplevelsen af en vellykket sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Dermed etableres også det bedste afsæt for at videreudvikle barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis i Børneinstitution Bolbro-Højstrup

I Bolbro-Højstrup er hele vores fundament for et sammenhængende børneliv bygget op om Læringsmåls-trappen. Allerede i vuggestuen, afholdes der møde med forældrene hvor vi sammen udfylder Læringsmåls-trappen. Denne Læringsmålstrappe følger barnet ind i børnehaven, hvor medarbejdere fra vuggestue og børnehave mødes i overleveringen.

I Bolbro-Højstrup tilrettelægger vi ikke kun sammenhæng i læringsmiljøet, for de ældste børn, det sidste år, inden FSFO start. Vi starter sammenhængen i vuggestuen og kigger på hvor barnet er udviklingsmæssigt.

På den måde tilrettelægger vi læringsmiljøer, der giver barnet de bedste forudsætninger for at starte i skole. Forud for barnet starter i FSFO, overleveres børnene via Guldstøvet- vores eget overleveringsmateriale, hvor Læringsmålstrappen indgår.

Hvert år følger medarbejdere med fra vores institution som skal indgå i FSFO på vores distriktsskole. Forud for FSFO-start mødes personalet. Her sammensætter de, med udgangspunkt i Guldstøvet og Læringsmålstrapperne, læringsmiljøer og børnegrupper. Dette giver de bedste forudsætninger for at etablere læringsmiljøer der tilgodeser alle børnenes zone for nærmeste udvikling. Læringsmålstrappen benyttes efterfølgende som arbejdsredskab på vores distriktsskole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi har fokus på fællesskabets betydning på alle niveauer. Det betyder blandt andet, at vi bestræber os på at etablere og indgå i samarbejdsrelationer med civilsamfundet omkring os.

Vi har en åben og eksperimenterende tilgang til samarbejdet med personer fra lokalsamfundet, og vi er nysgerrige efter at vide, hvilke værdier og kompetencer vores samarbejdspartnere byder ind med.

Vores samarbejdspartnere er med til at skabe gode læringsmiljøer for børnene. De byder hver især ind med forskellige kompetencer og muligheder. Vores primære partnere er forældre, men også lokale foreninger, erhvervslivet, plejehjem samt elever og lærere fra de lokale distriktsskoler.

Lokal praksis i Børneinstitutionens Bolbro-Højstrup

Hyppigste brug af lokalområdetets øvrige institutioner, forekommer når vi:

- Holder fastelavn med de ældre, går Luciaoptog og bager småkager på plejehjemmet
- Holder fernisering, høstfest eller spiller krybbspil i kirken
- Samarbejder med brandstationer, ishockeystadion, atletikstadion og OB om arrangementer.

Laver sundhedsfremme for børn og medarbejdere med private træningsinstruktører

Praksisfortælling:

I forbindelse med etablering af Cirkusparken, som før var kendt som Cirkuspladsen i Bolbro, blev de to nærliggende børnehuse inviteret til informations og -inspirationsmøde. Parken skulle indeholde legepladser, mulighed på picnic, urtehave m.m. For at parken kunne blive attraktiv for børnefamilier og være et supplement til børnehusenes legepladser, blev der inviteret en repræsentant fra hvert børnehus, som skulle komme med gode råd til anskaffelsen af legeredskaber. De to medarbejdere fra børnehusene kom med

ideer til indretning med perspektiver i sikkerhed, udfordringer og brugervenlighed. Samarbejdet er resulteret i en park, som åbnede maj 2019, der er let anvendelig og inspirerende for alle de omkringliggende børnehuse og fungerer som et godt samlingssted for aktiviteter og udflugter.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi møder børn med nærvær og positive forventninger, og vi tager udgangspunkt i et anerkendende ressource-børnesyn. Dermed understøtter vi børnenes læringsmiljøer og skaber en høj kvalitet i samspillet mellem børn og voksne.

Vi tager ansvar for, at ingen børn bliver mobbet eller udsættes for anden nedværdigende behandling. Det gør vi bl.a. ved at gøre brug af positive anvisninger.

Vi udvikler de fysiske rammer og æstetiske miljøer, så der skabes rum til fordybelse og kreativitet. Og vi inddrager børnenes egne stemmer, oplevelser og vurderinger af deres børnemiljø i vores pædagogiske praksis.

Lokal praksis i Børneinstitution Bolbro-Højstrup

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Da æstetiske læreprocesser bl.a. sker i kroppen, gennem de sansninger og indtryk vi får, de følelser vi oplever og i de stemninger vi færdes i, kommer det æstetiske børnemiljø til udtryk i dels det fysiske, dels det psykiske børnemiljø.

Det fysiske børnemiljø.

Vi indretter lokalerne så de er indbydende. Ved løbende at forholde os til, hvilket legetøj der er tilgængeligt, samt hvilken stand det er i, hvordan er vores lyssætning, er der et acceptabelt lydniveau og er der luftet ordentligt ud.

Vi har valgt at male vores vægge lyse, og lade farver og former træde frem gennem møbler, legetøj, materialer samt løbende udstillinger med samtaleplakater, børnenes produktioner, plancher og fotos.

Vi er bevidste om at rummene allerede fra morgenstunden skal tilgodese børnenes behov og skaber derfor legescenarier med legetøj, så det er tydeligt for børnene hvad de kan lege med og hvor. I børnehaven/vuggestuen understreger rummenes indretning hvilke forventninger og muligheder der er til børnene, og børnene ved hvor de kan lege de forskellige lege.

Det psykiske børnemiljø.

Det er de voksnes ansvar, at det er gode miljøer og stemninger børnene færdes i.

Det gør de ved aktivt at forholde sig til egen betydning for samspillet. Og ved at have oprigtig interesse og et kendskab til barnet – både som unikt individ, og som en del af gruppen.

De æstetiske erfaringer barnet får, har indflydelse på hvilke præferencer barnet har, og hvilken læring barnet får om sig selv. En læring der lagres som en kropslig erfaring, en læring om hvem jeg selv er og hvem

jeg er i samspil med andre. Denne læring/dannelse sker og ændrer sig hele livet, men kroppen husker også de tidlige erfaringer barnet gør sig.

Vi inddrager børne perspektivet bl.a. ved at spørge børnene eller lade dem fotografere, når vi søger svar på et bestemt læringsmiljø fokus. Ved at forholde os til hvilke fortællinger børnene har om deres hverdag, herunder venskaber, lege og ønsker de har for deres institutionsliv. De voksne forpligter sig på at sætte sig i børnenes sted, når vi vurderer de fysiske omgivelser og forholder os til, hvordan det skal opleves at være barn hen over hele dagen.

Vi inddeler konsekvent børnene i mindre læringsgrupper. Det skaber fysisk overskuelighed for børnene i overgange hen over dagen og giver børn en positiv barn-voksen kontakt. Det bliver hermed nemmere for barnet at deltage i fællesskabet. Her træner vi også dannelsesaspektet som om at tale respektfuldt til hinanden.

Alt sammen for at skabe et miljø, hvori børnene kan navigere og opleve sig set, hørt og forstået.

Praksis fortælling

Vi har en tydelig struktur for vores læringsmiljø i huset, hvor der er skabt plads til både de vilde og stille børn. I garderoben har vi en opslagstavle, hvor både børn og forældre kan se, hvilke voksne der er på arbejde, og hvor de befinder sig i huset.

Vi har hjul på alle møbler, så vi nemt kan ændre det fysiske læringsmiljø. For eksempel kan vi nemt om-danne en stue til et motorikrum.

Vi har lydabsorberende borde og filt under stolene, samt forskellige skillevægge på stuerne, så vi støj-dæmper mest muligt samtidig med, at vi skaber små læringsrum.

Vi har Piktogrammer på stuerne, hvor rutinerne fremgår. Vi laver særskilte Piktogrammer for hver lille læringsgruppe, så det enkelte barn kan se hvad de skal i løbet af dagen. Samtidig er Piktogrammerne gode visuelle redskaber til dialog med forældrene.

Vi har indrettet stuerne, så det er tydeligt, hvilke muligheder børnene har i det enkelte læringsrum. Vi ændrer løbende læringsmiljøet på stuerne ud fra børnegruppens behov.

Alt er i børnehøjde, så børnene kan blive inspireret og nå tingene.

Vi bruger jævnligt inspirationsspørgsmål på vores ugentlige refleksionsmøder for at optimere vores læringsmiljø tilpasset den enkelte børnegruppe og skabe rum for gode og sociale relationer.

Evalueringsskultur

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense Kommune tilstræber vi at arbejde i professionelle læringsfællesskaber
- Vi ser det som en fælles forpligtelse at skabe de optimale læringsmuligheder for alle børn
- Vores evalueringsskultur understøtter et dobbelt læringsfokus rettet mod børns og medarbejderes læring.
- Vi foretager systematiske og konstruktive refleksioner over praksis.
- Vi inddrager og reflekterer data i udviklingen af vores fælles praksis.
- Vi dokumenterer og reflekterer sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte ift. trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes udbytte af læringsmiljøet, når vi tilrettelægger, justerer og kvalificerer vores praksis.
- Lederne udøver faglig ledelse og fokuserer deres arbejde på den pædagogiske kerneopgave ved at facilitere og understøtte professionelle læringsfællesskaber.
- Lederne bærer ansvaret for at etablere, udvikle og forankre den systematiske evalueringsskultur.

Definition

Evalueringsskulturen er et udtryk for, at vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber. Lederne er ansvarlige for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig refleksivt og kritisk til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel. Læring, udvikling og dannelse. Systematisk refleksion over og evaluering af praksis sker med afsæt i pædagogisk dokumentation, såsom (small data) observationer af hverdagspraksis, observationer af læringsmiljøet, børneinterviews, praksisfortællinger mfl. og (big data) sprog- og læringsmiljøvurderinger m.fl.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

Børneinstitutioner, dagplejeområder og Enghaveskolens Børnehave foretager hvert andet år en skriftlig evaluering af det lokale arbejde med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet er at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen bygger på følgende data:

Pædagogisk dokumentation fra dagtilbuddene

- Beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

- Beskrivelse af læringsmiljøet

Læringsmiljøvurderinger

- Spørgeskemaer til forældre, medarbejdere og børn
- Praksisfortællinger

Tilsynsdialogmøder med forældrebestyrelser

- Drøftelse af dagtilbuddets læringsmiljøer og børnenes trivsel
- Drøftelse af forældresamarbejdet

Evalueringen er bygget op omkring de samme emner som den styrkede pædagogiske læreplan. Under hvert emne vurderer ledelsen af dagtilbuddet, hvor godt de er lykkedes med at opnå deres målsætninger. Derefter vurderes behovet for lokal udvikling.

Evalueringen offentliggøres på Odense Kommunes hjemmeside sammen med Den styrkede pædagogiske læreplan.
